

PM 2012:82 RI (Dnr 305-453/2012)

Kreativa Stockholm - förslag till handlingsplan för kulturella och kreativa näringar i Stockholmsregionen

Remiss från Botkyrka kommun

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Som svar på remissen "Kreativa Stockholm - förslag till handlingsplan för kulturella och kreativa näringar i Stockholmsregionen" hänvisas till vad som sägs i denna promemoria.

Föredragande borgarrådet Sten Nordin anför följande.

Ärendet

Botkyrka kommun har inom ramen för RUFS 2010 projektlett utarbetandet av en handlingsplan för kulturella och kreativa näringar i regionen som staden nu har fått på remiss. Syftet med denna handlingsplan är att nå målet om ett kulturliv i världsklass i Stockholmsregionen. För att det ska kunna bli verklighet behöver förutsättningarna förbättras för blivande och befintliga företag inom de kulturella och kreativa näringarna, vilket i sin tur förutsätter ett kraftfullt och samordnat regionalt ledarskap förankrat i en bred aktörskrets.

Remissen är en del av processen innan landstingets Tillväxt- och regionplaneutskott kan ta ställning till om handlingsplanen har rätt förankring i regionen för att kunna bli ett handlingsprogram under RUFS 2010.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, kulturnämnden och Stockholm Business Region AB.

Stadsledningskontoret anser att handlingsplanen upprättar en balans mellan kulturella och kreativa näringar samt är i linje med stadens styrdokument Vision 2030 – ett Stockholm i världsklass och föreslår att staden inte bara ska stödja handlingsplanen utan också ta en aktiv och ledande roll i arbetet med dess implementering.

Kulturnämnden ser generellt positivt på förslaget till handlingsplan för kulturella och kreativa näringar i Stockholmsregionen då den möter de regionala utvecklingsfrågorna inom kulturella och kreativa näringar på ett relevant sätt.

Stockholm Business Region AB ser generellt positivt på förslaget till handlingsplan för kulturella och kreativa näringar i Stockholmsregionen då den belyser områden som ligger inom deras uppdrag. De ser också vikten av samordning över kommungränserna kring dessa frågor för att bättre kunna marknadsföra hela regionen internationellt.

Mina synpunkter

Kultur och kreativa näringar utgör några av grundpelarna i ett samhälle, eftersom det gör en stad levande och inspirerar. Detta leder till innovation och nya idéer, vilket också är vad som driver utvecklingen och tekniken framåt. För att kunna konkurrera med vår omvärld är det oerhört viktigt att denna utveckling drivs på och att vi, tillsammans med Stockholmsregionens andra kommuner, ser till att regionen blir en kulturregion i världsklass. Denna handlingsplan utgör en god grund för detta och är därutöver i linje med stadens styrdokument Vision 2030. Jag ställer mig därför positiv till handlingsplanen för kulturella och kreativa näringar i Stockholmsregionen.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Som svar på remissen ”Kreativa Stockholm - förslag till handlingsplan för kulturella och kreativa näringar i Stockholmsregionen” hänvisas till vad som sägs i denna promemoria.

Stockholm den 13 juni 2012

STEN NORDIN

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Remiss: Kreativa Stockholm - förslag till handlingsplan för kulturella och kreativa näringar i Stockholmsregionen

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Särskilt uttalande gjordes av borgarråden *Karin Wanngård* och *Roger Mogert* (båda S) enligt följande.

Det presenterade förslaget till handlingsplan lyfter fram både möjligheter och utmaningar som Stockholmsregionen står inför i den fortsatta utvecklingen av kulturella och kreativa näringar. Syftet med handlingsplanen är att skapa förutsättningar för ett nå ett regionalt kulturliv i världsklass.

För att det ska kunna bli verklighet behöver förutsättningarna förbättras för blivande och befintliga företag inom de kulturella och kreativa näringarna, vilket i sin tur förutsätter ett kraftfullt och samordnat regionalt ledarskap förankrat i en bred aktörskrets.

Vi är övertygade om att ett helhjärtat stöd från regionens sida kommer att attrahera fler begåvade studenter och entreprenörer inom Stockholmsregionen, skapa arbetstillfällen och öka skatteintäkterna från branscher där Sverige ofta redan ligger i framkant men som skulle kunna växa och utvecklas mycket mer. Med en aktiv politik för att stödja kulturellt företagande kommer fler verksamheter inom den kreativa sektorn söka sig till regionen.

Härutöver vill vi poängtera vikten av att inte tumma på kontrollen avseende konsult- och administrationskostnader. Annars är risken stor att dessa kostnader äter upp en stor del av de framtida satsningarna i förhållande till själva kulturutövandet.

Som all annan verksamhet i staden bör det fortsatta arbetet följas upp och utvärderas, så att det ger mesta möjliga utbud och involverar fler Stockholmare i stadens kulturliv, i såväl innerstaden som ytterstaden.

Kommunstyrelsen

Särskilt uttalande gjordes av *Karin Wanngård, Roger Mogert och Olle Burell* (alla S) med hänvisning till det särskilda uttalandet av (S) i borgarrådsberedningen.

Särskilt uttalande gjordes av *Ann-Margarethe Livh* (V) enligt följande.

Det är bra med en gemensam regional handlingsplan för kultur. Det finns en rad konkreta områden där regionen kan göra gemensamma insatser, t.ex. Filmregion Stockholm-Mälardalen, där Stockholms stad skulle kunna göra en större insats. Självfallet krävs då också en ökad kulturbudget i staden.

I planen föreslås ett regionalt resurscentrum för innovativ kultur, med utgångspunkt i Stockholms stads satsning Innovativ kultur. Vi anser att denna modell för kulturstöd inte utvärderats tillfredställande och därför inte ska bilda modell för liknande projekt i regionen.

Vi konstaterar dock att det bland angivna åtta områden som sägs spegla kulturbehoven inom regionen inte nämns något om konst eller konstnärer. Konstnärsnämnden har i dagarna publicerat antologin "Konstnären och kulturnäringarna" där en rad forskare och konstnärer problematiserar frågan om de kreativa näringarna och deras relation till kultur och konst. Man slår fast att konst och kultur inte är en servicenäring bland andra och att konstnären är en unik del i ett system, inte en kugge i ett maskineri. Många erfarenheter från olika länder visar att satsningar på "kreativa näringar" inte nödvändigtvis gynnar konsten och att konstnärerna och deras publik kan bli förlorarna vid en ensidig betoning av kulturens näringsaspekt.

ÄRENDET

I den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen – RUFS 2010 sätts visionen att Stockholmsregionen ska bli den mest attraktiva storstadsregionen i Europa. Ett av de åtaganden som görs i RUFS 2010 för att nå denna vision är att skapa förutsättningar för ett kulturliv i världsklass i Stockholmsregionen. Syftet med denna handlingsplan är att uppnå detta mål. För att det ska kunna bli verklighet behöver förutsättningarna förbättras för blivande och befintliga företag inom de kulturella och kreativa näringarna, vilket i sin tur också förutsätter ett kraftfullt och samordnat regionalt ledarskap förankrat i en bred aktörskrets.

Handlingsplanen består av en presentation av arbetsprocessen och kopplingen till regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen RUFS 2010. Därefter följer en kort presentation av regionens kulturella och kreativa näringar och den strategiska roll dessa spelar i regionens långsiktiga utveckling. Vidare beskrivs de grundläggande utmaningarna och målen som handlingsplanen svarar upp mot samt de två utvecklingsperspektiv som handlingsplanen utgår ifrån, och därtill kopplade identifierade behov. Slutligen presenteras förslag på insatser för att möta en del av dessa identifierade behov samt förslag på former för framtida regionalt ledarskap på området.

Handlingsplanen har två övergripande mål:

- Skapa förutsättningar för att Stockholmregionen fortsätter utvecklas som en plats som har en kulturdynamik grundad på en bred kompetensbas (kulturperspektivet).
- Skapa goda förutsättningar för att få ordentlig tillväxt från Stockholmsregionens kreativa miljö och en god tillväxt av nya, växande och etablerade företag (näringslivsperspektivet).

Handlingsplanens identifierade tio insatsområden med åtföljande förslag på insatser:

Synliggöra kulturutbud:

- Utveckla en gemensam bred regional kommunikationsplattform för kulturutbud.

Bättre förutsättningar för banbrytande kulturprojekt:

- Bygg med utgångspunkt i Stockholms stads satsning Innovativ Kultur ett regionalt resurscentrum/fond för utveckling av innovativa kulturprojekt.

Forskning och innovation:

- Initiera samtal med regionens högskolor om att utveckla en plattform för applicerad konstnärlig forskning och uppdragsforskning med utgångspunkt i konstnärlig kompetens och grundforskning i samarbete med andra kunskapsformer och forskningsinriktningar.

Synergieffekter mellan lokala utvecklingsmiljöer:

- Initiera en regional dialog om hur de lokala satsningarna på utvecklingsmiljöer för kulturverksamhet och kreativa företag kan samspela på ett positivt sätt på en övergripande regional nivå.

Länka investeringar och affärsutvecklingsmodeller:

- Bygg ett affärsängelnätverk bestående av privata investerare med ett intresse för att investera i och utveckla kreativa företag.
- Utveckla i samarbete med näringslivet ett "MediaLab" i regionen där små mediarelaterade kreativa företag med tillväxtpotential sammanlänkas med och kan dra nytta av etablerade internationella företags strukturer, kompetenser och arbetsmodeller.

Marknadsföring, besöksnäring och exportfrämjande:

- Sök nya, innovativa grepp för internationell marknadsföring av regionen som i sig själva också kommunicerar de värden som regionens kulturliv präglas av.
- Initiera en regional kraftsamling för exportfrämjande åtgärder för företag inom de kulturella och kreativa näringarna.

Attrahera internationella etableringar:

- Formera ett långsiktigt regionalt ledarskap för utvecklingen av kulturella och kreativa näringar i Stockholmsregionen.
- Rigga en gemensam funktion som kan samordna, följa upp och vidareutveckla handlingsplanen tillsammans med övriga involverade regionala aktörer.

Utvärdering och kommunikation:

- Ta fram gemensamma nyckeltal och kontinuerlig standardiserad statistik som kan synliggöra kulturen och de kreativa näringarnas roll för regionens utveckling, både ekonomiskt och i andra dimensioner.
- Utarbeta och förmedla lättillgängliga informationsmaterial som tydligt kommunicerar de kulturella och kreativa näringarnas roll och funktion för regionens långsiktiga utveckling.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, kulturnämnden och Stockholm Business Region AB.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 7 maj 2012 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret noterar inledningsvis att Stockholm stads kulturförvaltning genom Innovativ kultur och Stockholm Business Region tillsammans med andra regionala aktörer utgjort medfinansiärer till handlingsplanens utarbetande.

Så kallade kulturella och kreativa näringar återfinns inom områdena arkitektur, design, film och foto, konst, litteratur, media, mode, musik, måltid, scenkonst, turism och besöksnäring, samt upplevelsebaserat lärande. Stadsledningskontoret anser mot bakgrund av återgivna näringar att handlingsplanen upprättar en balans mellan dessa och att kontakten mellan kultur- och näringslivsfrågor stärks.

Stockholm är det självklara centrat i en växande Stockholmsregion. Stadsledningskontoret utgår därigenom från att det som främjar regionens utveckling även främjar stadens utveckling och tvärtom. Samarbete inom näringslivs- kultur- och innovationsfrågor stöder därmed stadens övergripande mål i *Vision 2030- ett Stockholm i världsklass*. Stadens övergripande styr- och visionsdokument är både i linje med handlingsplanens kärnpunkter och tar ett tydligt avstamp i regionens gemensamma innehåll inom de kreativa näringarna.

Stockholm strävar efter ett kreativt klimat där kulturen är en självklar del av stadsutvecklingen. Samarbete mellan privata och offentliga aktörer ska stärka innovationskraft och möjliggöra utbyggnad av infrastruktur som stärker kreativitet och utveckling. En av förutsättningarna för stadens långsiktiga och strategiska arbete är att utveckla en region där spetskompetens från övriga världen lockas till den kreativa och stimulerande miljön. Handlingsplanen har förutsättningar att bli ett viktigt arbetsredskap och ett sätt att utrusta visionsarbetet med reella verktyg och åtgärder.

Handlingsplanens intentioner kommer att utveckla och förfinas samarbetsformerna inom redan etablerade kanaler, men fokuserar också på nya samarbetsområden och partners. Kontoret kan konstatera att handlingsplanen dock inte är finansierad, vilket innebär att alla parter får arbeta med dess intentioner inom givna budgetramar. Stadsledningskontoret anser att arbetet utveckla de kreativa näringarna bör ha som utgångspunkt att detta sker utan att ytterligare strukturella och organisatoriska överbyggnader tillskapas. Handlingsplanens implementering måste också ske utifrån redan etablerad kommunikationsplattform. Stadsledningskontoret menar att det inom ramen för Stockholm Business Region och kulturnämndens verksamhet finns utrymme för att verka i den riktning handlingsplanen pekar ut. Nödvändiga och redan etablerade nätverk som till exempel Stockholm Business Alliance bör utnyttjas nära regionala och privata aktörer knyts samman i syfte att utveckla samarbetet. Fokus måste därmed ligga på vad handlingsplanen syftar till, nämligen stödja näringarnas utveckling inte att utveckla nya överbyggnader på existerande strukturer.

Stadsledningskontoret menar därmed att det finns förutsättningar inom nuvarande organisation och budget att staden antar ett regionalt ledarskap i ett fortsatt arbete med näringslivsutveckling av regionens kulturella och kreativa näringar. Etablering av konstnärliga postgymnasiala utbildningar och högskolor ska förläggas naturligt och självklart till Stockholmsområdet. Telefonplan är redan idag ett exempel på hur en rad olika aktörer inom flera led av designprocessen har kunnat samlas i inkubatorverksamhet där utbildning och lärande blandas med etablerade företag. Telefonplans roll som Sveriges nya designcentrum ska därmed tas till vara när handlingsplanen implementeras. Utvecklandet av entreprenörskedjor och faktiska näringsverksamheter måste i vanlig ordning bygga på insatser från näringslivet.

Stadsledningskontoret föreslår därför att staden inte bara ska stödja handlingsplanen utan också ta en aktiv och ledande roll i arbetet med dess implementering.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen anser remissen besvarad med vad som anförs i tjänsteutlåtandet.

Kulturnämnden

Kulturnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 10 maj 2012 att remissvaret godkänns och överlämnas till kommunstyrelsen i enlighet med förvaltningens förslag till beslut med omedelbar justering.

Särskilt uttalande gjordes av vice ordföranden Ann Mari Engel (V), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Anna Greta Leijon m.fl. (S), *bilaga 1*.

Kulturförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 25 april 2012 har i huvudsak följande lydelse.

Kulturförvaltningens synpunkter omfattar även synpunkter från Stockholms stadsarkiv. Förvaltningen och stadsarkivet ser generellt positivt på förslaget till handlingsplan för kulturella och kreativa näringar i Stockholmsregionen då den möter de regionala utvecklingsfrågorna inom kulturella och kreativa näringar på ett relevant sätt.

Med tanke på förslagets breda anslag som omfattar kulturella och kreativa näringar i vid bemärkelse får samtliga insatsområden ses som relevanta för utvecklingen i stort. En avgörande funktion för att insatserna ska bli genomförbara är de två insatsområden med mer övergripande och sammanhållande karaktär som beskrivs under rubriken "Ledarskap" (punkt 9 och 10) "Samordning och vidareutveckling" samt "Utvärdering och kommunikation". Punkt 9 betonar att det finns ett behov av en samlande nod som kan samordna insatser och aktörer för att realisera och vidareutveckla handlingsplanen. Punkt 10 pekar på behovet av

relevanta och jämförbara nyckeltal för uppföljning och utvärdering av kultursektorns och de kreativa näringarnas roll i regionens utveckling. Under samma punkt poängteras också behovet av en samlad kommunikationsstrategi som förklarar sambandet mellan kultur, kreativa näringar och regionens långsiktiga utvecklingsmöjligheter med syfte att förbättra förståelsen för kultursektorns och de kreativa näringarnas funktion i regionens ekonomiska system.

Utöver dessa insatsområden för ”Ledarskap” föreslås åtta områden som relaterar direkt mot konkreta behov inom regionens kultursektor och kreativa näringar.

1. Synliggörande av kulturutbud. *Utveckla en gemensam bred regional kommunikationsplattform för kulturutbud.*
2. Bättre förutsättningar för banbrytande kulturprojekt. *Bygga, med utgångspunkt i Stockholms stads satsning Innovativ Kultur, ett regionalt resurscentrum/fond för utvecklingen av innovativa kulturprojekt.*
3. Forskning och innovation. Initiera samtal med regionens högskolor om att utveckla plattform för applicerad konstnärlig forskning och uppdragsforskning... /i samarbetet med andra kunskapsformer och forskningsinriktningar.
4. Synergieffekter mellan lokala utvecklingsmiljöer. Initiera en regional dialog om hur de lokala satsningarna på utvecklingsmiljöer för kulturverksamhet och kreativa företag kan samspela på ett positivt sätt på en övergripande regional nivå.
5. Stöd till nyetablerade innovativa företag. Utveckla en regional inkubator - verksamhet för kreativa entreprenörer med syfte att bygga självständiga och självbärande kreativa företag.
6. Länka investeringar och affärsutvecklingsmodeller. Bygg ett affärsängelnätverk bestående av privata investerare med ett intresse för att investera i och utveckla kreativa företag.
7. Marknadsföring, besöksnäring och exportfrämjande. Sök nya, innovativa grepp för internationell marknadsföring av regionen. / Initiera en regional kraftsamling för exportfrämjande åtgärder för företag inom kulturella och kreativa näringar.
8. Attrahera internationella etableringar. Inventera och marknadsföra regionens resurser och platsspecifika egenskaper som är attraktiva för etablering av internationella företag inom de kulturella och kreativa näringarna.

Kulturförvaltningen och stadsarkiv ser möjligheter att utifrån sina respektive uppdrag ingå i samverkan och dialog kring de insatsområden som berör punkterna 1. Synliggörande av kulturutbud, 2. Bättre förutsättningar för banbrytande kulturprojekt, 3. Forskning och innovation och 4. Synergieffekter mellan lokala utvecklingsmiljöer.

Stockholm Business Region AB

Stockholms Business Region AB:s yttrande daterat den 15 april 2012 har i huvudsak följande lydelse.

Stockholm Business Region ser generellt positivt på förslaget till handlingsplan för kulturella och kreativa näringar i Stockholmsregionen då den belyser områden som ligger inom vårt uppdrag. Exempel på detta är utvecklingen av Telefonplan med den regionala Kulturinkubatorn Transit och investeringsfrämjande åtgärder. Som ansvariga för koordineringen av SBA ser vi också vikten av samordning över kommungränserna kring dessa frågor för att bättre kunna marknadsföra hela regionen internationellt.

Stockholm Business Region och Kulturförvaltningen har deltagit i det här projektet initi-

erat av Botkyrka kommun där flera kommuner i Stockholms Län i samarbete med Länsstyrelsen och Landstinget samt Södertörns Högskola, Transit Kulturinkubator och fonden Innovativ Kultur tagit ett samlat grepp om kulturella och kreativa näringar för att gemensamt kunna satsa på prioriterade områden. Ambitionen är att samarbetet skall kunna fortsätta nu när strukturfondsprojektet avslutats.

Stockholms stad initierade via Stockholm Business Region, Kulturförvaltningen och Liljeholmen – Hägerstens stadsdelsförvaltning under 2009 en styrgrupp bestående av offentliga och privata aktörer med intresse av att utveckla Telefonplan. Redan i dag finns ett kreativt kluster om än i litet format. Stadens ambition är att Telefonplan år 2030 skall vara den plats man väljer om man vill bo, arbeta och verka inom de kreativa näringarna.

RESERVATIONER M.M.

Kulturnämnden

Särskilt uttalande gjordes av vice ordförande Ann Marie Engel (V) enligt följande.

Det är bra med en gemensam regional handlingsplan för kultur. Det finns en rad konkreta områden där regionen kan göra gemensamma insatser, t.ex. Filmregion Stockholm-Mälardalen, där Stockholms stad skulle kunna göra en större insats.

I planen föreslås ett regionalt resurscentrum för innovativ kultur, med utgångspunkt i Stockholms stads satsning Innovativ kultur. Vi anser att denna modell för kulturstöd inte utvärderats tillfredställande och därför inte ska bilda modell för liknande projekt i regionen.

Vi konstaterar dock att det bland åtta angivna områden som sägs spegla kulturbehoven inom regionen inte nämns något om konst eller konstnärer. Konstnärsnämnden har i dagarna publicerat antologin "Konstnären och kulturnäringarna" där en rad forskare och konstnärer problematiserar frågan om de kreativa näringarna och deras relation till kultur och konst. Man slår fast att konst och kultur inte är en servicenäring bland andra och att konstnären är en unik del i ett system, inte en kugge i ett maskineri. Många erfarenheter från olika länder visar att satsningar på "kreativa näringar" inte nödvändigtvis gynnar konsten och att konstnärerna och deras publik kan bli förlorarna vid en ensidig betoning av kulturens näringsaspekt.

Särskilt uttalande gjordes av Anna Greta Leijon m.fl. (S) enligt följande.

Kulturförvaltningen har i allt väsentligt lyft fram både möjligheter och utmaningar som Stockholmsregionen står inför, i den fortsatta utvecklingen av kulturella och kreativa näringar som förslaget till handlingsplanen tar fasta på.

Vi Socialdemokrater vill härutöver poängtera vikten av att inte tumma på kontrollen avseende konsult- och administrationskostnader i den fortsatta utvecklingen av kulturella och kreativa näringar. Annars är risken stor att dessa kostnader åter upp en stor del av de framtida satsningarna i förhållande till själva kulturutövandet.

Som all annan verksamhet i staden bör det fortsatta arbetet noga utvärderas, så att det ger mesta möjliga utbud och involverar fler Stockholmare i stadens kulturliv, i såväl innerstaden som ytterstaden.